

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon száma 12.)
Fiume, Klotild utca (Via Clotilde) 4. szám, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt 229.)

Felelős szerkesztő
MURAI JENŐ.

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre 28 kor. | Negyed évre . . . 7.— kor.
Fél évre 14 " | Egy óra 2.40 "
EGYES SZÁM ÁRA FIUMÉBAN 8 FILLÉR,
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fl.

Karácsony.

„Karácsony éjszakáján ne huzzátok meg a harangokat... Hiszen ágyukat vontatnak fel a templomok elé... Robbanó lövegekkel lövetnek sortűzet a fekete éjszakában... Nem imádkoznak, hanem harcra tüzelnek...

Ezekkel a szavakkal kezdődött tavaly a karácsonyi cikk. Véres ünnepnek háborus karácsonynak szomorú beköszöntője. Ki hitte volna, hogy egy hosszú esztendő elmúltával is szólnak még az ágyuk és rettenetes szenvedések árán megváltott ragyogó diadalok során, fegyverzaj közepette üljük meg ismét, immár másodszer, a háborus karácsonyt?

Karácsony éjszakáján ne huzzátok meg a harangokat, mondottuk tavaly. Oh, az idén már felszólítás nélkül is elnémult harangok nagy része. Öreg, széphangu harangok, más esztendőkből zengzetes hirdetői a Megváltó születésének, csendben elvándoroltak az Isten házából, füstölgő kéményű, hatalmas gyártelepekre, hogy ágyukká öntődjenek, gyilkos lövedékek formálódjanak és kéréletlenül ontsák a százszoros halált azoknak a soraira, akik meggyalázták, sárba tiporták Jézus legszentebb tanát...

Harangzugás nélkül, külső fény és ragyogó pompa nélkül ünnepeljük az idén a karácsonyt, diszes ünnepi köntöst nem öltünk magunkra e komoly napokban; csendes, komor áhitat lengi át az egész országot. Mélységés a mi fájdalunk, sajognak a háboru ütötte ezernyi sebek, de a lelkünk, az magasan szárnyal és már-már kitörni készül belőle a hatalmas örömjongás, mert ráveti fényét a közelgő győzelem aranyglóriája.

Mennyi gyászos szenvedéssel, mennyi keserű megpróbáltatással gazdagodtunk tavaly karácsony óta és mégis mennyivel nyugodtabban, mennyivel rendületlenebb hittel tekintünk ma a jövő elé?

Tavaly karácsonykor megoldatlanul állottak még előttünk a háboru retentő feladatai, ma már túl vagyunk a leküzdhetetlennek látszó nehézségeken és biztos léptekkel közeledünk küzdelmünk gyönyörű végcélja, az isteni Béke felé.

Még dörögnek az ágyuk, még ropognak a fegyverek, de a mi diadalunkat hirdeti ez a csatazaj, végig az összes harctereken. És közeledik már a

nap, amikor lábhoz tett fegyverrel hálaimát rebeghetünk, köszönetet mondván az Egek Urának, aki diadalra segítette a sárbatiport Igazság rettenhetetlen bajnokait.

Jöjj el hozzájuk Jézus e szent éj-

szakán, acélozd meg karjaidat és erősítsd meg szívedet a sorsdöntő utolsó tusakodáshoz!

Hozd el számukra a rég sovárgott Békét, melyet annyira nélkülöznek ma, a Szeretet ünnepén!...

Nagy német győzelem Elzászban.

A Hartmannswillerskopf csusáról elűzték a franciákat. - 23 tisztet és 1530 főnyi légénységet elfogtak. - Az olasz fronton heves ágyuharc folyik. Montenegróban sikeresen haladunk előre.

A franciáknak néhány nap előtt sikereült Elzászban egy pár német állást elfoglalniok és ezt óriási győzelemmé fujta fel a párisi sajtó. Ma már beszámolhat ennek a tulzott sikernek csufos kudarcáról is, a németek tegnap egy hatalmas lendületű támadással, heves harcok közepette visszahódították a Hartmannswillerskopf kupját és elűzték onnan a franciákat. A német jelentés 23 tiszt és 1530 főnyi légénység elfogásáról számol be és egyúttal hazugságnak bélyegzi a francia jelentések tulzott

számadatait. A németek összes vesztesége halottakban, sebesültekben és foglyokban megközelítőleg sem tesz ki annyit, mint ahány német foglyot a franciák jelentenek.

A többi harctereken viszonylag esendülködik, ugylátszik az idén békésebb karácsonyt ünnepelhetnek a lövészárkokban hőseink, mint tavaly, amikor ugyancsak magzavarták az ünnepi hangulatot az erőteljesen támadó oroszok.

A mai hivatalos jelentéseket itt adjuk:

Csend az orosz harctéren.

BUDAPEST, dec. 24. (Hivatalos jelentés.) Az orosz hadszíntéren nincs különös esemény.

BERLIN, dec. 24. A nagy főhadiszállás jelentéi: A keleti hadszíntéren jelentős esemény nem történt.

Höfer altábornagy.

A legfőbb hadvezetőség.

Heves ágyuharc a Judikariákban.

BUDAPEST, dec. 24. (Hivatalos jelentés.) Az olasz harctéren az általános helyzet változatlan. A Judikariákban tegnap is hevesebb ágyuharcok folytak. A tenger-melléki arcvonalon Podgorán egy olasz zászlóalj támadását visszavertük.

Höfer altábornagy.

A montenegrói harcok.

BUDAPEST, dec. 24. (Hivatalos jelentés.) Egy Tepca környékén, meg az északi Tara-part szakadékaiban rejtte maradt kisebb montenegrói osztagot rövid harc után elfogtunk. Egyéb ujság nincs.

Höfer altábornagy.

BERLIN, dec. 24. A nagy főhadiszállás jelentéi: A balkáni hadszíntéren jelentős esemény nem történt.

A legfőbb hadvezetőség.

A Hartmannsweilerkopf kupját visszafoglaltuk.

BERLIN, dec. 24. A nagy főhadiszállás jelenti a nyugoti hadszíntérről: A 82-ik népfőlkelő dandár bátor ezredei tegnap kemény küzdelemben visszafoglalták a Hartmannsweilerkopf kupját. Az ellenség rendkívül súlyos, véres veszteségeket szenvedett és 23 tisztet és 1530 főnyi légénységet hagyott fogolyként a kezünkön. Az északi lejtőn folyik egyes árokbarakkok megtisztítása, amelyeket a franciák még tartanak.

A tegnap esti hivatalos francia jelentés adata, mely szerint december 21-én e csucsért vívott harcokban 1300 németet fogtak el, legalább is felében tulzás. A mi összes veszteségünk, beszámítva valamennyi halottat, sebesültet és eltűntet, amennyire eddig át lehet tekinteni, 1100 embert tesz ki.

A legfőbb hadvezetőség.

Hogy bántak a szerbek a magyar hadifoglyokkal?

— Elmondja egy hazaszökött hadifogoly. —

Megemlékeztünk már róla, hogy Radolovics Ede fiumei vendéglős, aki mint az 1. sz. honvéd gyalogezred szakaszvezetője harcolt a szerb harcúterén, egy esztendő raboskodás után megszökött a hadifogságból és rövid szabadságra hazatérve, beszámolt róla, hogy hogyan bántak a szerbek a fogságukba jutott sok ezer magyar katonával.

Szerb fogságba jutott véreink szenvedéseiről a legkalandosabb hírek keltek számyra az idők folyamán. Radolovics közlései nagyjában megerősítik ezeket a szomorú híreket. Egyszerű szavakban, minden színés nélkül tárják eléünk a szerbek brutalitását. Nincs semmi tulzás az előadásában, mert hasonló élményekről számolnak be azok a hazatért magyar harcosok is, akiket a győztes bolgárok szabadítottak ki a szerb fogságból.

A nisi fogolytábor borzalmai.

— 1914. december 8-án estem a szerbek fogságába, — így kezdte Radolovics. Nisbe szállítottak, ahol mintegy hatvanezer magyar és osztrák hadifogoly volt összpontosítva. A foglyokat részint a szabad ég alatt, részint mooskos istállóban helyezték el. Nyolcvanmégy napig nem kaptunk egyebet enni, mint naponta egy komisz kenyeret. Fogycékos ruháink nem védtek meg bennünket a rettenetes hideg ellen, amiúnt ként aludtunk esőben, hóban a szabad ég alatt s ha volt is valakinek melegebb ruhája, vagy jó bakancsa, nem örülhetett neki, mert a szerbek nyomban lehúzták róla és cserébe odadobták saját rongyaikat.

— Három hónap múlva annyiban javult a helyzetünk, hogy száraz kenyér mellé vízben főtt babot is kaptunk naponta. Erre azért határozták el magukat a szerbek, mert ekkor már rettenetes pusztítást vitt véghez országukban a kiütéses tifusz. A fogolytáborba is csakhamar befészkelte magát ez a gyilkos betegség és miután orvosi segítséggel nem igyekeztek itt neki gátat vetni, harmincötezer ember pusztult el közülünk. Naponta 300—400 emberünk halt meg a pusztító nyavalyában. A halottakat kihordták a szabadba és egy rakásra dobálták. Ha esett az eső, napokig ott heverték temetetlenül, míg végre nekünk kellett egy nagy gödröt ásniuk és ebbe temettük minden szertartás nélkül halottaikat.

Ruhát lopott a szerb polgármester.

— Később közmunkákat végeztek velünk és nagybárá vasútpépítésnél foglalkoztattak bennünket. Felügyelőink a Szerémségből átszökött szerbek sorából kerültek ki. Ezek a hazatérők sokkal komi-

szábbul bántak velünk, mint az ellenségeink. Csaknem valamennyi fogoly meztelán dolgozott a nagy hidegben. A szabadban álltunk és enni itt sem kaptunk mást, mint babot és kenyeret. A nehéz munkáért 20 fillér fizetést kaptunk naponta.

— Itt ért bennünket a Vörös Kereszt Egylet adományai, temérdek jó meleg ruha és lébbeli, de nem sok köszönet volt benne. Először a szerbek látták el magukat a jó meleg holmival. De nem csak a fogolyörök és munkafelügyelők, hanem az építést vezető mérnökök és hivatalnokok is, valamennyien a foglyok részére küldött katonai köpenyekben és bakancsokban jártak. Szmilanics nisi polgármester öt köpenyegyet és öt pár bakancsot lopott tőlünk és egész családját kiöltöztette vele, a jó példát követték az összes városi hivatalnokok, úgy hogy mire ránk került a sor, hasznavehető holmi a mi számunkra már alig akadt.

A fogoly tiszték helyzete.

— Az én helyzetemben később lényeges javulás állott be, megtudták a foglalkozásomat és beosztottak a fogoly tiszték étkezőjébe pincérnek. Tisztjeinknek már jobb bánásmódban volt részük. Egy laktanyában helyezték el őket és tisztességes ellátást kaptak. Nappal különféle sportot űztek a kaszárnya udvarán, este műkedvelő előadásokat tartottak, de ezeket a színielőadásokat később betiltották, mert négy tisztünk megszökött az előadásom használt nő ruhában. Itt gyakran volt alkalom a fiumeiak közül Rosenberg, Reich és Lang hadnagyokkal beszélni. November 18-án láttam őket utoljára Prizrenben, amikor a foglyokat Albániába szállították. Ottan — úgy mondták — Olaszországba viszik őket.

A foglyok elszállítása. Menekülés.

— Hazai híreket elég gyakran kaptunk, többnyire Szalonakin át. Néha egy magyar ujságot is becsémpészték hozzánk. Nagy örömmel olvastuk harcúteri sikereinket és reményteljes aggodalommal vártuk az újból megindult szerbiai offenzíva eredményét. November elején már tudtuk, hogy rosszul állhat a szerbek ügye. November hetedikén összeszedtek bennünket és utnak indultunk Albánia felé. Utavaló eleségül minden hadifogoly két kenyeret kapott, ezzel kellett beérniük Nistól Prizrenig, ahova 17 napig tartott az út.

— Prizrenben azután ütött számomra a szabadulás ája. Egy bécsi osztrák főhadnaggal együtt elmaradtam a menettől és beszőktem a városba. Pénzem volt, szerbül is beszélek, így könnyen sikerült mind-

kettőnk számára polgári ruhát szereznem. Azután egy albán család vett bennünket olalmába. A várost ekkor már lőtték a bolgárok. Mi egy padlásom rejtőzködtünk a harc kimeneteléig és amikor a szerbek kitakaródtak, rögtön jelentkeztünk a bolgár parancsnoknál. Könnyű szerrel kerültem azután haza.

«0»

A TENGER.

A mostani világháború a tenger uralmáért folyik. Németország illetékes tényezői határozottan kijelentették, hogy a tengeri forgalom tökéletes szabadsága egyik határozott óhajításuk és hogy e célra a békekötés alkalmából a legerősebb biztosítékok útján a tengerek szabad forgalma egyszer és mindenkorra intézményesen leszögezendő. Ez éppen Fiuméra döntő befolyással bírna. Fiume egyik legfontosabb és eddig legelhanyagoltabb ipara arra a jelentőségre emelkednék, melyet az ország közgazdasága szempontjából méltán megérdemelne.

A hajózási ipar kezdetei még III. Károly korszakába nyulnak vissza. 1728-ban e nagy királyunk Fiuméba jött és egyenesen a fiumei öböl tanulmányozására és kereskedelmi, valamint hadászati viszonyainak fordította figyelmét. A forgalom megkönnyítésére létesítette a Karolína-utat és Buccariból hadikikötőt, Fiuméből pedig a magyar forgalomnak szánt kikötőt akart létesíteni. E célból megalkotta a szabadkikötőt, melynek létesítése hatalmas lendületet adott a homi kereskedelemnek. Márca Terézia folytatta apja kereskedelmi politikáját, még pedig sikerrel. Később 1809-ben a Karolína-ut helyett megnyílt a Ludovika-ut, mely 1873-ig volt a homi forgalom irányítója a tenger felé. Már ezekben az időkben élénk volt a magyarság érdeklődése a hajózási ipar iránt. Köztudomásuak Széchenyi István gróf és Kossuth Lajos fámadozásai a kereskedelmi hajózás körül. Kossuth a „Tengerre magyar“ jelszavában összesítette az egész magyarság törekvéseit a tenger meghódítására. Ebben az időben az osztrák Lloyd útján Fiume már rendes összeköttetésben állott a Kelettel. A nyugattal pedig a vitorlás hajózás tartotta fenn az összeköttetést. Ennek következménye az volt, hogy az ötvenes években, midőn a krími háború folyt, Fiume kikötője Triesztnél nagyobb tonnatulajdonnal rendelkezett. Sok jó magyar családnak szülőttei voltak hajókapitányok, sok magyar család vett tevékeny részt hajózási szövetkezetekben. A legjobb bizonyíték erre az, hogy az 1867-1869 években a fiumei hajógyárakban évente 24 hajó épült.

A vitorlás hajózás hanyatlását súlyosan érezte a fiumei piac. Azonban Tisza Kálmán akkori miniszterelnöknek és Csernátony Lajos fiumei képviselőnek biztatására a fiumei kereskedelmi körökből az az életrevaló eszme indult ki, hogy Fiume és Liverpool közt rendszeres hajójárat létesítsék. 1877-ben megindult ez a hajójárat és sikeresen működött addig, míg 1882-ben az Adria magyar tengerhajózási társaság meg nem alakult. Egy lényeges és szakalkkötő momentum volt az, midőn 1891-ben Baross Gábor az osztrák Lloyddal fennállott szerződést felbontotta. Ugyanakkor ez a nagy meztelánok a magyar Lloydot akarta létesíteni és e célból a meglevő parti hajózási vállalatokat egyesítette és a ma-

gyar-horvát tengeni gőzhajózási társaság neve alatt oly szervezetet rendszeresített, mely fokozatosan és minden rázkódtatás nélkül, első sorban egy albániai vonalnak megkezdésével, helyesítette volna a Lloydot. Hallála e tervek megvalósítását hosszú időre meghiúsította.

Azonban a nemzetben megmaradt ezeknek az életrevaló kezdeményezéseknek az emléke és az az eleven gondolat, hogy a hajózási ipar a legjövődelmesebb iparok egyike, melynek fejlesztése a háboru befejezése után a nemzet egyik elemi kötelessége leendő, már azért is, mert a hajózás révén aranyére özőnlük be az országba, ami a valutánk állandó stabilitását biztosítja.

HIREK.

AZ ÉLET NAGY KEZE.

Bánt az Élet, cudarul
Úti koponyámat.

Fene bánja, ha nyomán
Néha lék is támad.

Óreg pajtás, jöszte hát,
A tenyered kérem,
Vagy én törlek össze most,
Vagy te szivod vérem!

Nyujtsd ki rémes, rút kezed,
Gyorsan végzek most veled:

Kitöröm a hüvelykujjad,
Kitöröm a mutatód,
Kitöröm a középujjad,
A vesémbé kutatót.
Kitöröm a gyűrűs ujjad,
Összezúzom tenyered,
Koldusbot lesz sétatálcád,
Hulladék a kenyered!

S szólt az Élet esőndesen:
Porba veled, féreg!
Nem bánt engem semmisen,
Ami neked méreg.

Kitöröd a hüvelykujjam?
Két lábammal háglak!
Kitöröd a középujjam?
Fogaammal ráglak!
Kitöröd a gyűrűs ujjam?
Rádterül a testem!
Minden jajnak, minden bajnak
Kinját ráderesztem!

Rózsás, puha utakon
Botlasz majd egy nőbe,
(Jobbkezetlen, balkezetlen,
Önmagammal tehetetlen)
Az ő puha, kis kezével
Verlek agyba-főbe!

Vermes Ernő.

Karácsonyi mese.

Es megszólal most ezeken a fehér hasábokon: az anyag. Megelevenedik a réz, az ólom, a vas, az acél, a gyapju, a len, a pamut, a bőr, a papír és elmondják: mit végeztek. Mi, fáradt munkásai a tollnak, kik egész eszteadón át rójjuk a betűt, ezuttal félreállunk és hallgatjuk a vágyakat, panaszokat, kívánságokat, reményeket, melyeket az anyag zeng felénk.

Hallgassátok ti is figyelemmel, mit beszél az anyag. Zene ez: a munka szimfóniája.

Szól a réz: harang voltam, melynek kongása ünnepet jelentett, súlymérték,

mely őrt állt, hogy az egymásra utalt emberek egymást meg ne csalják; mosóüst, melynek párájából a tisztaság mentője szállt fel és lettem ágyúcső, melyből a megsemmisülés árad.

Mondja az ólom: békés vízvezetékí eső voltam és átváltoztam golyóvá, mely halált szór ez ellenségre.

Mondja a vas és acél: eke voltam, mely turta a földet; gerenda, mely a polgári jólét épületeit támasztja; toll, mely a tudományos kutatás törvényeit jegyzi és lett belőlem romlásztó oszto gránát.

Es szól a g y a p j u: én voltam a textilipar arisztokratája és mesallianceot kötöttem; összeházasodtam a pamuttal, kenderrel, lennel, hogy a magyar katonának meleg köpenye, zubbonya legyen.

Es szól a l e n: hófehér menyasszonyi ágy takarója voltam és lett belőlem hátizsák melyben a katoná legszükségesebb dolgait cipeli.

Es szól a p a m u t: kerülő utakon, ezer veszély közepette jövök; mindenütt ott vagyok, ahol vámnak. Délceg parasztmenyecskék hajladozó derekát simogató rékléből, békés polgári fehérmemből durva katonáinggé váltam.

Es szól a b ő r: szép dámák illatozó reticuleje, finom urak dédelgetett tárcája, renyhe népek süppedékes karosszéke voltam és lett belőlem bakancs, melyben katonánk masiroz, szöges cipő, melyben a magyar Alföld szülötte Tirol hegyeit rójja.

Es megszólal a többi anyag is és valamennyi azt mondja: Szívesen tettük! Szívesen tettük! Mert az anyagnak is van lelke és mint az ember a lövészárokban, mi is híven teljesítettük kötelességünket.

S. O.

A kormányzó állapota. Az örvendetes javulás állandóan tart Wickenburg István gróf kormányzó egészségi állapotában. A kormányzó már csaknem teljesen lázmentes, a bélműködés normális, jó étvágya van és minden jel a betegség sima és gyors lefolyására enged következtetni. A mai nap folyamán Klotild kir. hercegnő, valamint Skenlec Iván báró horvát bán kérétek telefonjelentést a kormányzó állapotáról, a szanatoriumban pedig nagyon sokan adták le névjegyüket, boldog ünnepeket kívánva a beteg kormányzónak. Az orvosok mai jelentése így szól:

A bélműködés megkezdődött, a táplálékfelvétel kielégítő, a kötés változtatása normálisan folyt le. Hőmérsék 36.5, érverés 68. Dr. Grossich s. k. Dr. Friedmann s. k.

A szegények tejjelátása érdekében. Wickenburg Istvánné grófnő, a kormányzó neje, a ki a háboru kitörése óta egyik üdvös mozgalmat a másik után indítja a szegények és betegek érdekében, most elhatározta, hogy a karácsonyi ünnepek után egy hölgybizottságot fog egybehívni, melynek célja lesz, hogy városunk szegénysorsát gyermekeiknek olesó tejet biztosítson.

Katonák karácsonyi ünnepélye. Holnap, szombaton d. u. 5 órakor Wickenburg Istvánné grófnő, a kormányzó neje, nagyarányú karácsonyfa ünnepélyt rendez a kivándorlási házban a beteg és sebesült katonák számára. Részt fognak venni az ünnepélyen a vörös keresztbe beosztott összes hölgyek és urak valamint a katonai hatóságok is. A hatalmas karácsonyfát a nagy közepesarnokban állítják fel, a hol egy kisebb oltáron Don Balas kanonok misét is fog szolgáltatni.

A villamos karácsonya. A karácsony estéjén az utolsó villamos koesi a scogliettoi végállomárról hat órakor, az osztrák határ felől pedig fél hétkor indul. Holnap, karácsony első napján reggel hét órakor indul az első koesi a Scoglietto-ról.

Székház felavatás. Tegnap délelőtt avatták fel az „Asilo infantile di Carità” új acquedotto utcai székházát Vao polgármester és több képviselőtestületi tag jelenlétében. A szavalatokkal és énekkel egybekötött ünnepség végén 200 gyermek kapott karácsonyi ajándékokat.

Jótékony adományok. A Fiumei Vörö Kereszt Egylet választmányához a következő adományok folytak be: Gerbeaud E. Csokoládégyár Rt. 10 kg. csokoládé, azon kívül igen jutányos árban számlázott 60 kg. csokoládét, Késmárky Dezső dr. határrendőrségi tanácsos 24.000 csomag gyufa, Kőbányai Polgári Serfőző Rt. 1400 liter sör, Baccareich nővérek 30 korona, Békei Ignác igazgató a Wickenburg alapra 50 koronát adott. A választmány köszönetét fejezi ki az adakozóknak.

Stolzenberg Lajos posta- és táviratfőoszt, városi képviselőtestületi tag 10 koronát adott át A Tengerpart szerkesztőségének, a kivándorló házban ápoló beteg katonák karácsonyfájára.

Bozic Lonis emlékére Dussich Antal ur 20 koronát adományozott a Kereskedelmi és magántisztviselők özvegy- és árva alapja javára. Az igazgatóság köszönetét fejezi ki érte.

A Fenice színház magyarsága. A múlt héten jótékonyági előadás volt a Fenice színházban és felelős szerkesztőnk a jótékony célra való tekintettel, nem akarván szabadjegyét igénybe venni, a pénztárnál megváltotta jegyét. Szokása szerint magyarul beszélt, de dacára annak, hogy kétszer is megmondta értelmesen, hogy „Kérek egy földszinti ülőhelyet!” a színház pénztárosnője mind a kétszer azt felelte: „Non comprendo!” Szerkesztőnk erre határozott hangon harmadszor is megismételte magyar szavait, mire egy a pénztárosnőt ellenőrző rendező bizottsági hölgy odaszólt a kisasszonynak, hogy „Platea”. Így tudta meg a pénztárosnő, a ki naponta száz meg száz magyar mozilátogatót szolgál ki, hogy a földszinti hely olaszul platea-t jelent.

Ezt a magában véve jelentéktelen epizódot csak azért mondjuk el, hogy rámutassunk a magyarság végtelen közönyére e téren. Ahelyett, hogy elősegítenék a magyar anyanyelvű vagy magyarul tudó személyek alkalmazását, mi magunk tesszük őket feleslegessé azzal, hogy németül, olaszul meg horvátul beszélünk még ott is, a hol pénzünket hagyjuk. Ime a város legnagyobb moziszínházában, melyet közel 50 százaléknyira magyarok látogatnak, nemcsak nem beszélnek magyarul, de nem is értenek, még annyit se, a mennyi a jegyeladás legszorosabb szakkiifejezésehez tartozik. Próbáljunk csak mindenütt magyarul beszélni a hol vásárolunk, majd meglátjuk milyen szaporán meg fogja tanulni a bennszülött elem az állam nyelvét, melyet a mai viszonyok között minden fiumeinek kötelessége megtanulni. Mutassuk meg, hogy ebben a városban senki se boldogulhat a magyar nyelv tudása nélkül, se üzleti alkalmazott, se pincér, se iparos. Legalább a szakmájához tartozó dolgokat kell megtanulni, ha egyébre nem képes.

A Klotild-ovoda karácsonya. Tegnap délelőtt tartották meg a szokásos karácsonyi ünnepélyt a Klotild-ovodában. Az ünnepélyen Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos is megjelent és szép beszédet mondott a gyermekekhez. Az apró növények azután megható imát mondtak Wickenburg kormányzó mielőbbi felgyógyulásáért. Végül 75 gyermek kapott karácsonyi ajándékképpen öltönyt, süteményt játékszert és édességeket.

A 43-50 éves sorozottak újbóli felülvizsgálása. Budapestről táviratozza tudósítónk: Ugy hirdlik, hogy a besorozott 43-50 éveseket újból felül fogják vizsgálni. Ennek az a magyarázata, hogy egyrészt tömegesen kérték a felmentéseket, másrészt pedig sokkal több 43-50 éves sorozottak be, mint amennyire a hadvezetőségnek szüksége van.

Szabad Liceum. Igen szerencsésen megválasztott tárgyról — az új magyar és közös címerekről értekezett a liceum tegnapi estélyén Csepreghy Kálmán dr. főgimnáziumi tanár. Rövid, de lendületes bevezetés után rátért az előadó tulajdonképeni tárgyára, ismertette a magyar címer legrégibb ismert formáit, a címer fejlődését, a hozzá fűződő jogi magyarázatokat, majd a magyar szent koronáról nyújtott érdekes ismertetést kiemelve a koronának, mint a magyar imperiálizmus jelképének nagy jelentőségét a címer fölött. A magyar történelemnek sok-sok érdekes részlete elevenedett meg a hallgatóság előtt a közép-címerhez fűződő fejtegetések kapcsán, valamint a Habsburg-család és Ausztria múltjának sok érdekes részletére utalt az előadó a közös címerekről szóló fejtegetések során. Nem részletezhetjük az előadást, melynek minden sora a tárgy alapos ismeretére valló szakértelemmel volt megválasztva, csak kíváncsúnak jelezzük, hogy az előadás, melynek tartalmával minden magyar embernek illenék megismerkednie, még a jelen ciklus folyamán megismételtesék azok kedvéért, kik karácsonyi teendőik, vagy egyéb okok miatt ezuttal elmaradtak róla. — A legközelebbi előadás január 5-én lesz, amikor is Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos ad elő a csillagos égboltról.

Délután zárva lesznek a pénztárak. Tekintettel az eddigi és a küszöbön álló behívásokra, valamint a mérlegek elkészítésével kapcsolatos munkálatokra, melyek a magyon s megcsappant számu banktisztviselők teendőit a három hadikölcsön kibocsátásából kifolyólag is erősen megszorították, a helybeli bankintézetek kényszerítve érzik magukat f. h. ó 28-tól kezdődőleg a délutáni pénztárakat további intézkedésig beszűkíteni, úgy hogy nevezett naptól kezdve a bankok csak délelőtt f. h. ó 9-től fél 1 óráig tartják nyitva pénztárakat.

Vandalizmus. A hideg idő beállta óta egyre sürűbbek lesznek a rendőrségnél a feljelentések, hogy ismeretlen tettesek valóságban barbár módon pusztítják a pehlini, scurigei és torretai ligetek fáit. Az utóbbi hetekben több ezer kisebb-nagyobb fát törtek vagy fűrészelték le a tettesek, a kik az örökzöld fák babérleveleit is leszedik, hogy otthon tüzet rakjanak velük. A városi hatóságok erélyes intézkedéseket tettek a vandalizmus megállítására. Hasonló lépéseket kellett Susákon is tenni, mivel a fatöl-

vajlások és farongások ott is pusztulással fenyegetik a környékbeli erdőket.

Vonatkésés. A ma reggel 6 óra 55 perckor esedékes budapesti személyvonat az utközben lebonyolított nagy karácsonyi forgalom miatt negyedfél órai késéssel d. e. fél tíz órakor érkezett ide.

Legujabb.

CSERNOVICNÁL VISSZAVERTÜK AZ OROSZOK TÁMADÁSAIT.

CSERNOVIC, dec. 24. A Dnyeszternél az orosz határ mentén már egy hete élénk ágyuharc folyik. Az oroszok itt és a beszarábiai határon erősítéseket kaptak. A legutóbbi időkben sürű ködben meg akarták Csernovicot közelíteni, de visszavertük őket és tüzérésüknek néhány hadállásukat szétlőtte.

RUSZKIJ NEM AKART A NÉPRE LÖVETNI.

BERLIN, dec. 24. A Lokalanzeiger szerint Ruszkij generalisszimusz elmozdításának az volt az oka, hogy a cár az orosz főváros fenyegető hangulata miatt magához rendelte Ruszkijt és Gorenykánt, aki azt kérdezte Ruszkijtől, hogy fog-e lövetni a népre? Ruszkij erre nyíltan kijelentette, hogy nem, mert a katonák nem tüzelnek.

NEMSOKARA SZKUTARIBAN LESZÜNK.

LUGANO, dec. 24. A Giornale d'Italia azt írja, hogy Eszád pasát legtöbb híve elhagyta. A magyar és osztrák csapatok hamarabb megszállják Szkutarit.

KÉTSZÁZEZER EMBERT VESZTETÉK AZ ANGOLOK A DARDANELLÁKNÁL.

LONDON, dec. 24. A Times beismeri, hogy a balul sikerült dardanellai expedícióban az angolok 23.000 halottat, 73.000 sebesültet és 10.000 eltűntet veszítettek, anélkül hogy a legesekélyebb sikert is elérték volna. Hozzá kell számítani az elvesztett esatahajókat és a közpénzkiadások rengeteg összegét. A Daily Mail még hozzászámítja a 106.000 főnyi veszteséghez a betegség következtében meghalt, vagy harc képzetlenné vált 90.000 embert is, úgy hogy az angolok vesztesége kerek 200.000 emberre tehető.

SKULUDISZ NYILATKOZOTT AZ ÁNTÁNT ELLEN.

LONDON, dec. 24. Skuludisz görög minisztereinek hosszabb nyilatkozatot tett a Daily Cronicle tudósítója előtt. Kijelentése szerint a négyesszövetség diplomatáinak hibája az, hogy Görögország nem harcol ma az ántánt oldalán. A négyesszövetség azt kívánta, hogy Görögország segítse őket a Dardanelláknál, de viszont ki akarták zárni Görögországot a Konstantinápolyba való bevonulásból. Legujabban úgy bántak Görögországgal, mint egy alávett néppel. Az ántánt egyik követő napokban szemtelen hangon kijelentette hogy a kormány megszegte a király ígéreteit. Az egyik hadviselő fél már itt van, — mondotta Skuludisz, — a központiak minden pillanatban megérkezhetnek és erre teljes joguk van, mert az ántántcsapatok szabad utat kaptak országunkban. Rettegek, hogy Görögországot el fogják pusztítani a háboruskodók. Legálább abban reménykedem, hogy a bolgárok nem fognak betörni Görögországba.

NEM IGAZ, HOGY AZ OROSZOK PART-RASZÁLLÁST KISÉRELTEK MEG VÁRNÁNÁL.

BUDAPEST, dec. 24. A Magy. Táv. Iródának jelentik Szófiából: Nem igaz az a hír, hogy az oroszok bombázták Várnát és ott csapatokat akartak partra szállítani. Az egészről csak annyi felel meg a valóságnak hogy négy orosz torpedóromboló Várna közelében összeütközött néhány bolgár torpedónaszáddal. Az oroszok visszavonultak anélkül hogy a legesekélyebb kárt is okozták volna.

GUNARISZ LESZ AZ ÚJ MINISZTER-ELNÖK.

ROTTERDAM, dec. 24. Szkuludisz görög miniszterelnök kijelentette, hogy a választások végleges befejezése után vissza fog lépni és valószínűleg Gunarisz alakít majd kormányt.

BÖRTÖNRE ÍTÉLT LAPTUDÓSÍTÓ.

BÉCS, dec. 24. A hadbíróóság december 20-án három évi súlyos börtönnre ítélte Vaso Natie zimonyi földbírtokost és külföldi laptudósítót, aki hadnagya a 6. sz. honvédelmezrednek.

KÉRJE

ingyen és bérmentve órákról, arany- és ezüst árukról, hangszerekről, fegyverekről stb. 4000 képet tartalmazó tájékoztatók. **Első órágyár, Konrad János cs. és k. udv. szállító, Brüx 1110 sz. (Csehország).**

Nikkel-horgony-óra K 3.80, jobb K 4.20, Ó ezüst rem. fém-óra K 4.80, svájci horgonyművel K 5.00, háboru-émlék-óra K 5.50, rádium-zsebóra K 8.50, ébresztővel K 24.50, nikkel-ébresztő K 2.90, fali óra K 3.40, 3 évi jótállással, szállítás utánvétellel. Kockázat nincs! Kicsérelés megengedve vagy pénz visszat.

„EDISON” MAGYAR MOZGÓ

Fiumara utca Via Fiumara

Ma és a következő napokon. Felvételek a természetből.

- A szerelem hőmérője - Vidám történet az életből 4 felvonásban. Fő szereplő a bájos DORRIT WEIXSLER.

Kezdeté d. u. 4 órakor, szombaton d. u. 3 óra RENDES HELYÁRAK.

Vasárnap szenzácziós új műsor. Kezdeté d. u. 3 órakor.

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindama előfizetőinket, kik előfizetésükkel hátralékban vannak, szíveskedjenek az esedékes összeget posta útján, küldönnel vagy személyesen kiadóhivatalunkhoz Klotild utca (Via Clotilde) 4. szám I. emelet juttatni, mivel személyzetünk nagy része bevonult a katonasághoz és nincs módunkban a nyugtákat valamilyen előfizetőnknek hátról-hátra kifizetés végett elhozni.

Fényesen berendezett modern **legénylakás kerestetik.**

Ajánlat „Katonatiszt” címre a kiadóba.

Az ügyes és az ügyetlen.

— 0 —

(Háztartási dolgokról két férfi beszélget. Már ez is valami új, hogy amíg azelőtt a háztartás az asszonyé volt, ma a férfi gondja lisztet, szárnyast, zöldséget szerezni.)

— Hagymát nem tudok kapni.

— Hajmát?

— Azt? Hagymát.

— Ugyan hagyja, nem e betűkön múlik. Miért nem tud kapni?

— Mert nincs. Mert drága. Mert nem kapok.

— Nekem van. Gyönyörű is sok. És olcsó.

— Szerencsés ember. Honnan?

— Legyen élelmes. Akkor magának is lesz élelme.

— Ez jó vicc — magától. De viccekkel nem lehet hagymát szerezni, meg tojást, csirkét, tejet.

— Éz mind nincs magának?

— Bizony nincs.

— Ügyesnek kell lenni. Az ember ne hagyja el magát soha. Ki kell használni minden alkalmat. Ha nincs, vagy kevés van, ügyeskedéssel csak azért is kell szerezni tudni. Nekem most több van, mint más-kor. Mert utána járok. Akkor nem kellett, mert volt. Most nincs, hát kell. És mert kell, van is.

— Csak beszél, de hol a hagyma?

— Egy kis hajmán nem fogok fennakadni. Nincs hajma? Hol nincs? Itt, a városban. Mert a föld termelt, odakint, a faluban van. Vasutra ültem, kimentem a faluba és most van.

— Tejért nem lehet mindennap kimenni a faluba. Pedig nálunk nem minden nap van tej.

— Tej, az már egy kis gond, De segíteni kell tudni mindenben. Eteget kiabálták, hogy tejinség lesz, látja, én előre vásároltam tejpasztillákat. El vagyok látva egész télre.

— Ezt én is megtehetném.

— Most már nem. Most már azt is elkaptokdát. Én magam ötven dobozzal vettem hónapok előtt.

— Lisztje van? Nullás?

— Micsoda? Még az se legyen? Most, amikor drága a hus! Csak jól kell táplálkozni finom tésztákkal, omlós kalácsokkal, hófehér cipókkal. Aki földbirtokos csak volt a rokonságban, az mind meg lett zsarolva. Neki mi az az egy zsák? És mi nekem!

— Bizony. Boldog ember! Ügyes ember. Biztosan a tojásai is megvannak, csak úgy mint más-kor.

— Tojásokban pláne jól vagyok. Egy egész baromfi-udvart rendeztem be a szalónomban. Elvégre, ha lehet tereméből téli kertet csinálni, miért ne lehetne szobából udvart.

— Disznója is van?

— A disznóval — kivételesen — nem volt disznóm. Neveltetem egyet magamnak, kint falun, de meghalt.

— Nem neveltetett, hanem hizlalt. És nem meghalt, hanem megdögött.

— Ugyan kérem, ma egy disznónak olyan nagy az értéke, hogy megérdemli, ha mint személyről beszélünk róla.

— Egyszóval, magának mindenje van, a speiza telve, és semmiben sem érez szükségét.

— Nem. Határozottan nem. Nám ép olyan menük vannak, mint a háború előtt és akármire szükségem van, azt megszerzem. Kell krumpli? Elmegyek érte a szomszéd megyébe. Van is belőle. Mi még a kávéhoz is kifli-krumplit eszünk. Kell gyümölcs? Van. Kaptam cserébe lisztért. Minden ből a szőlőt, almát eszem és így lesz ebből déli gyümölcs, ami pedig igazán nincs most mifelénk. Még francia pezsgőm is van, szilveszter este azt iszom.

— Miért nem lett kereskedő, ha olyan élelmes?

— Mi az hogy kereskedő? Aki pénzért eladja az árut? Ma többet ér az áru, mint a pénz. Akármenny-

nyim volna, el nem adnék belőle még drága pénzen sem.

— Milyen kár, hogy ezt mondta. Éu épen most akartam ajándékba kérni magától egy és más.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart” lapkiadó-vállalat (Murai Jenő.)

Nyomatott: Zustovich Elemér „P. Hunia”-nyomdájában.

SZOBÁK KIADÓK.

Két szépen berendezett szoba külön bejárattal, jutányosan kiadó. Cím: Via Carducci 12 sz., 11. em. balra. Telef. 11-89.

Nagy karácsonyi — — alkalmi vásár!

Óriási választék női fehérnemű, harisnya, rüsch, fátyol, gallér, csipke, himzés, aplikáció, zsebkendő, futó és miliókben a legcsobbb áron

LUFT csipkeüzletében
Corso Re Franc. Gius. 29.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Finom ómagyarádi és esepelszigeti főbőr urasági borok

Frankl Arnold borkereskedőnél a szabadkötőben (Punto Franco) levő IV. raktárban kaphatók.

Régibbi évfolyamokból fenmaradt

ujság-makulatura

papirt olcsón ad el
A Tengerpart kiadóhivatala

Klotild utca (Via Clotilde) 4. szám, I. em.

Diana sósborszesz

a legerősebb házi szer ugy belsőleg cukorra cseppenként, mint külsőleg bedörzsölésre. Hatása fájdalomcsillapító, étvágygerjesztő, frissítő, hűsítő.

Ára 60 fillér.

Mindenütt kapható.

Mindenütt kapható.

Richter cipői legelegánsabbak és a legjobbak

RICHTER FERENC cipészmeister Fiume Corso 37,
Abbazia Reichstrasse 39.

KARÁCSONYI és ujévi ajándékoknak

Ajánljuk nagy választékunkat:

Nőruha szövetekben. Kosztümök és bluzok részére — Selyem szöveteket — Ruháknak és bluzoknak valót.

Csipkeszöveteket, mosószöveteket és barcheteket.

Nagy választékunkat szörme árúban, kolliékban, gallérokban és muffokban.

Asszonyoknak és leányoknak való konfekciót nagy választékban

Uri és hölgy fehérneműt.

Nyakravalókat és szövött árukat. Szőnyeget, függönyöket.

Ágy elé való szőnyeget, vászonneműeket, kávé - garnitúrákat, Abroszokat, törülközőket és szalvétákat.

Mindent az ismert legolcsóbb áron.

Nagybecsű látogatásukat (vételkényszer nélkül) kéri mély tisztelettel

WEISS M.

Fiume, csak Corso 11.

Trieszt Bécs IX.
Corso 7-9-11.

BUDAI

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZO.

50 szoba

Estéknént ifj. TORMA TONI cigányzenekara hangversenyez.

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Tulajdonos BUDAI KAROLY

MONATH ELLA

ékl. zongoratanitónő Via Caserma 4., III.

emelet.

